

Europees project Low Input Breeding Zoeken naar de juiste hen voor uitloopssystemen

De Europese Unie heeft dit jaar een onderzoeksproject goedgekeurd, dat zich richt op de fokkerij van leghennen specifiek voor uitloopssystemen. Pas de laatste jaren wordt het duidelijk dat voor uitloopssystemen en tot op zekere hoogte ook voor grote groepen als in scharrelsystemen een ander type kip nodig is dan voor binnenhuisvesting en zeker kooien.

In dit project, genaamd Low Input Breeding, werken onderzoekers uit Zwitserland en Nederland (Wageningen UR Livestock Research en Louis Bolk Instituut) samen met het pluimveefokbedrijf ISA (legghennedivisie van Hendrix Genetics). Het pluimveeproject is onderdeel van een groter geheel, waarin ook onderzocht wordt of en hoe de fokkerij bij varkens, melkkoeien, vleesrunderen en schapen aangepast zou kunnen worden voor extensieve (inclusief biologische) systemen. Het project duurt vijf jaar. Het ministerie van LNV draagt een deel van de kosten van het onderzoek in Nederland.

Doel van het onderzoek is na te gaan wat de specifieke eisen zijn voor leghennen in uitloopssystemen, uit te zoeken of zo'n hen er al is en zo nee, hoe die verkregen zou kunnen worden. In de eerste fase van het project worden in Frankrijk, Zwitserland en Nederland per land 100 leghennenbedrijven met uitloop (biologisch en Freiland) bevestigd over hun ervaringen met verschillende merken leghennen en of zij ideeën hebben wat anders zou kunnen. Vervolgens wordt met bedrijven die daar belangstelling voor hebben (maximaal 40 per land), verder gewerkt aan de wensen voor en eisen aan een hen die het goed doet in systemen met uitloop. In de samenwerking met ISA (Hendrix Genetics) wordt uitgewerkt hoe een dergelijke hen verkregen kan worden. Dan kan zo'n 'nieuw' type hen uitgetest worden.

In Nederland starten de onderzoekers dit najaar met het verzamelen van gegevens. Daarvoor willen ze de ervaringen met recent afgesloten koppels hebben, of met koppels die nu ouder dan 60 weken zijn. De onderzoekers zullen bedrijven met uitloop actief benaderen (telefonisch), maar belangstellenden die willen meewerken, mogen zich ook melden bij een van de betrokken onderzoekers. Contact opnemen met de onderzoekers kan via Wageningen UR Livestock Research of het Louis Bolk Instituut:

- Berry Reuvekamp: berry.reuvekamp@wur.nl
- Thea van Niekerk: thea.van.niekerk@wur.nl
- Ferry Leenstra: ferry.leenstra@wur.nl
- Monique Bestman: m.bestman@louisbolc.nl

Speciale poeders strooien in de scharrelruimte verlaagt de wormbesmetting. Dit blijkt uit een **praktijkproef** in Limburg.

Wormpoeders effectief

Vitelva Voeders in Oirlo (L) heeft met en bij leghennenhouder Eric Hubers in Ysselsteyn (L) een proef gedaan om na te gaan of met strooien van een poeder in de scharrelruimte het aantal wormeieren is terug te dringen. De gebruikte poeders zijn Stal-O-San (Frans Veugen), Silverdust (Schippers) en Dri-li (Jaddis Additiva).

De proef startte bij een koppel van 27 weken oud, verdeeld over twee stallen. Elke drie weken is 100 gram poeder per vierkante

meter scharrelruimte gestrooid. In elke stal zat een controlegroep waarbij geen poeder is gestrooid. Er zijn regelmatig mestmonsters verzameld om de wormeitjes te tellen.

Bij de proef was het aantal gevonden wormen in de poedergroepen lager dan in de controlegroepen. Vragen die in deze praktijkproef onbeantwoord bleven zijn wat per poeder de juiste hoeveelheid per vierkante meter is en met welke frequentie het poeder moet worden gestrooid.

Een beginnende stalbrand in toom houden kan, zo blijkt uit een **test met een detectie- en vernevelsysteem**.

Brand meester in de 'mist'

In een legpluimveestal in aanbouw in het Duitse Hoogstede is half oktober een branddetectie- en vernevelsysteem gedemonstreerd. Het systeem dat de Duitse firma Phoenix Fire Protect Development GmbH & Co KG in Emstek op de markt brengt – RAS (Rook Aanzuig Systeem) – analyseert stallucht en schakelt een vernevelsysteem in wanneer in de stallucht rook of brandlucht wordt waargenomen.

In de stal maakte de brandweer een vuurtje van dieselolie en stro. Eerst werd alleen het detectiesysteem getest, bij een tweede brandje ook het vernevelsysteem. Na iets meer dan een minuut nadat het vuurtje was aangestoken, ging het nevelsysteem werken en werd via nozzles een zeer

fijne nevel door de stal verspreid. Met als doel het vuur te smoren, zodat aanwezige personen – in de praktijk de diervverzorgers – de stal veilig kunnen verlaten. Als het vernevelsysteem aangaat, gaan de ventilatoren uit en de luchtinlaatventielen dicht om zuurstoftoevoer tegen te gaan.

Met het RAS-branddetectie- en vernevelsysteem kan gemakkelijker een vergoeding voor een nieuw te bouwen stal worden verkregen. Een korting op de brandverzekeringspremie is wellicht mogelijk.

In Nederland is Farmer Automatic Nederland bv in Hattem de exclusieve importeur van het systeem.

Op www.boerderij.nl/pluimveehouderij staat een fotoreportage over de test

Na iets meer dan een minuut nadat een vuurtje van dieselolie en stro was aangestoken, ging het nevelsysteem werken en werd via nozzles een zeer fijne nevel verspreid

HANS BIJLEVELD